

2017-09-01

JĘZYK POLSKI klasa IV

Podstawa programowa przedmiotu

SZKOŁY BENEDYKTA

klasy IV - VIII

Język polski jest kluczowym przedmiotem nauczania – zakres znajomości języka ojczystego i sprawność w posługiwaniu się nim ułatwia przyswajanie wiedzy z innych dziedzin (przedmiotów) i jest dla każdego ucznia podstawą sukcesu szkolnego.

Cele kształcenia (wymagania ogólne) i treści nauczania (wymagania szczegółowe) przedmiotu język polski zostały sformułowane dla czterech obszarów, tj.: kształcenie literackie i kulturowe, kształcenie językowe, tworzenie wypowiedzi i samokształcenie, których realizacja w klasach IV – VIII szkoły podstawowej ma służyć osiągnięciu przez ucznia szkoły podstawowej umiejętności celowego i świadomego posługiwania się językiem polskim.

Wykaz lektur dla uczniów klas IV – VIII szkoły podstawowej, złożony z pozycji obowiązkowych i uzupełniających (do wyboru przez nauczyciela), którego trzon stanowi literatura dla dzieci i młodzieży, obejmuje również dostosowane do wieku uczniów dzieła klasyki literatury polskiej i światowej.

Rozwijanie umiejętności posługiwania się językiem polskim w mowie i w piśmie, w tym dbałość o wzbogacanie zasobu słownictwa uczniów należy do obowiązków nauczycieli wszystkich przedmiotów.

KLASY IV-VIII

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
4. Rozwijanie zdolności dostrzegania prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami.
5. Rozwijanie zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.
6. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
7. Rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

II. Kształcenie językowe

1. Rozwijanie rozumienia wartości języka narodowego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.
2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.
4. Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, czytania, mówienia i pisanja) w różnych sytuacjach prywatnych i publicznych, w tym także z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisanja zgodnego z zasadami pisowni polskiej.

6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Usprawnianie czynności fonacyjnych, artykulacyjnych i prozodycznych uczniów.
2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.
3. Kształcenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów mówionych, doskonalenie dykcji i operowania głosem.
4. Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych.
5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.
6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.

IV. Samokształcenie

1. Rozwijanie szacunku dla wiedzy i zachęcanie do praktycznego jej zastosowania.
2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji i krytycznej oceny.
3. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzośłowu, przypisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej.
4. Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się; porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.
5. Zachęcanie do rozwijania swoich uzdolnień poprzez udział w różnych formach pogłębiania wiedzy, np.: konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach oraz rozwijanie umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.
6. Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Klasa IV

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) rozpoznaje fikcję artystyczną;
- 2) wskazuje cechy baśni, legendy, komiksu i opowiadania;
- 3) zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię i określa ich funkcje;
- 4) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i dostrzega ich wzajemną zależność;
- 5) odróżnia dialog od monologu;
- 6) wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny, narrator, bohater;
- 7) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
- 8) określa tematykę utworu oraz wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- 9) objaśnia znaczenia dosłowne i niedosłowne tekstu;
- 10) przedstawia swoje odczytanie utworu i je uzasadnia;
- 11) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- 12) wskazuje wartości w utworze.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- 1) odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;

2) świadomie i z uwagą odbiera koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne oraz filmy dla dzieci.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknienie);
- 2) odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- 3) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu i rodzaju gramatycznego odpowiednio rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi;
- 4) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
- 5) rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów używanych w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, grupa podmiotu, grupa orzeczenia);
- 6) rozpoznaje typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe – rozumie ich funkcje i je stosuje;
- 7) przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego;
- 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
- 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- 1) identyfikuje tekst jako komunikat;
- 2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- 3) rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
- 4) zna i stosuje zasady akcentowania wyrazów.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni;
- 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki i stylistyka praktyczna. Uczeń:

- 1) uczestniczy w rozmowie;
- 2) tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opis, list;
- 2) wygłasza tekst z pamięci;
- 3) tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;
- 4) rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje zachowując zasady etykiety;
- 5) tworzy opowiadania twórcze związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;

3. Samokształcenie. Uczeń:

- 1) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
- 2) korzysta ze słowników, w tym: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych;
- 3) zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych(np. w bibliotekach szkolnych oraz *on-line*).